

Bollebygds kommun

kommunen@bollebygd.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Bollebygds skolan 7-9 i Bollebygds kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bollebygds kommun att senast den **1 december 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna och den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande.

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten (påtalade brister) samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan.

De omständigheter som råder med anledning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Skolinspektionen har i detta beslut satt tidsfristen, inom vilken åtgärderna ska vidtas, med hänsyn till rådande omständigheter.

Särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Bollebygds kommun, i egenskap av huvudman för Bollebygds skolan 7-9, inte uppfyller författningskraven avseende arbetet med särskilt stöd vid den aktuella skolenheten.

Åtgärder

- Se till att rektorn säkerställer att de elever som är i behov av särskilt stöd får det särskilda stöd som de är i behov av genom att åtgärdsprogram utarbetas som innehåller konkreta och utvärderingsbara åtgärder för arbetet med det särskilda stödet, så att det framgår på vilket sätt och i vilken omfattning eleven ska få stöd.

Elever ska ges särskilt stöd i alla ämnen som eleven är i behov av samt utformas med utgångspunkt i elevens utbildning i sin helhet. Det ska vidare framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen. Efter att åtgärdsprogrammet har utvärderats ska ett nytt beslut fattas om åtgärdsprogram eller beslut om att avsluta åtgärdsprogram. (3 kap. 7-12 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet (2010:37), Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

- Se till att det i beslut om särskild undervisningsgrupp framgår i vilken omfattning samt vilka ämnen som åtgärden avser (3 kap. 10-11 §§ skollagen samt 31-33 §§ förvaltningslagen [2017:900]).
- Se till att det i beslut om anpassad studiegång framgår de avvikelser som görs från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen samt motivering för sådana avvikelser (3 kap. 12 § skollagen samt 31-33 §§ förvaltningslagen).

Anmärkning

Skolinspektionen konstaterar att verksamheten vid Bollebygdskolan 7-9 inte uppfyller författningskraven avseende arbetet med uppföljning och utvärdering av extra anpassningar. Skolinspektionen tilldelar Bollebygd kommun en anmärkning med stöd av 26 kap 11 § skollagen.

Bollebygds kommun ska senast den **1 december 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Bakgrund

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn vid Bollebygdskolan 7-9. Tillsynen har omfattat områdena extra anpassningar och särskilt stöd. Skolinspektionens utredning har genomförts genom att skriftligt underlag har begärts in och granskats samt genom intervjuer med lärare, elevhälsan och skolans rektor som hållits på distans den 15 juni 2021.

Skolinspektionens bedömning och utredning

Särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i Bollebygdskolans arbete med särskilt stöd för elever i årskurs 7-9. Tillsynen visar att det finns brister i de särskilda stödåtgärder och åtgärdsprogram som utarbetats för enskilda elever då åtgärder i flera fall inte fullt ut omfattar konstaterade behov och att det i flera fall saknas konkreta beskrivningar av hur stödet ska ges samt åtgärdernas omfattning och innehåll. Tillsynen visar också att ingripande särskilda stödåtgärder såsom anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp i flera fall är otydliga vad gäller omfattning och innehåll. Ovanstående brister innebär att det finns en otydlighet kring vilket stöd som

faktiskt ges och att elever riskerar att inte få det stöd som de är i behov av. Det saknas därmed också möjlighet att i det praktiska arbetet kring elevers stöd utgå från åtgärdsprogrammen. Det i sin tur kan innebära svårigheter med att på ett tydligt och konkret sätt följa upp de beslutade åtgärderna vilket i förlängningen kan leda till att åtgärder som inte motsvarar elevens behov kan fortgå under lång tid.

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Det är viktigt att de konkreta åtgärder som avses att vidtas med anledning av det identifierade behovet av särskilt stöd anges i åtgärdsprogrammet. Om en elev har behov av regelbundna specialpedagogiska insatser i ett visst ämne kan det t.ex. anges att eleven ska undervisas av en speciallärare i det ämnet, hur många timmar per vecka det ska ske samt om denna undervisning ska ske utöver ordinarie undervisning i det aktuella ämnet eller i stället för den ordinarie undervisningen. Att såväl behovet av särskilt stöd som de konkreta åtgärder som ska vidtas anges i åtgärdsprogrammet är viktigt dels därför att åtgärdsprogrammet är ett redskap för lärare, rektorer och annan skolpersonal i arbetet med att stödja eleven så att han eller hon kan nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, dels för att eleven och vårdnadshavarna ska kunna ta ställning till om de är nöjda med de åtgärder som avses att vidtas eller om de vill överklaga beslutet om åtgärdsprogram. Det är även viktigt för att beslutet och dess effekter ska kunna följas upp och utvärderas (prop. 2013/14:160 s. 29).

Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd (Lgr11, 2.2 Kunskaper).

Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp som de behöver (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens utredning

Av Skolinspektionens tillsyn framgår att det finns en otydlighet i dokumentationen och utformningen av det särskilda stödet.

Av den förteckning över elever vid Bollebygdskolan årskurs 7-9 som riskerade att inte nå kunskapskraven vårterminen 2021 framgår det att 15 elever har anpassad studiegång. Av de 15 eleverna har Skolinspektionen begärt in dokumentation för sex elever. Av det underlag som Skolinspektionen tagit del av finns flera exempel på där den anpassade studiegången angetts både vagt och oprecist och där det också är otydligt angivet vilket/vilka ämnen som åtgärden avser. Exempelvis anges att elever ska gå kortare dagar utan att det närmare framgår vilka ämnen eller delar av ämnen som anpassats bort eller vilka överväganden som föranlett att ämnen/delar av ämnen anpassats bort. Vidare finns exempel på beslut om anpassad studiegång som anger att det inte går att avgöra vilka ämnen som omfattas av den anpassade studiegången. I ett annat elevexempel finns beslut om anpassad studiegång i ett åtgärdsprogram men där ämnesspecifikationen anges som att eleven ska "komma igång med tre kärnämnen". Eleven anges också ha som stödåtgärd "enskild undervisningsgrupp" med ett startdatum angivet och med en hänvisning till de tre kärnämnen i den anpassade studiegången. I ett annat elevexempel anges i beslutet om särskild undervisningsgrupp att "eleven har möjlighet att gå till en särskild undervisningsgrupp vid behov".

Av den dokumentation och de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår flera exempel på otillräckliga eller otydligt formulerade åtgärder avseende när stödet ska ges, omfattning och innehåll. Exempelvis framgår att elever får särskilt stöd "en gång i veckan" eller att "Matematikläraren genomför intensiv matematikundervisning sista månaden innan skolavslutningen". Av andra elevexempel framgår att eleven inte når kunskapskraven i flertalet ämnen samt har en omfattande frånvaroproblematik där åtgärdsprogram inte har utarbetats med hänvisning till att eleven kan få betyg i alla ämnen bara eleven kommer till skolan. Av ett annat elevexempel framgår att eleven har frånvaroproblematik och inte når kunskapskraven i flertalet ämnen där åtgärdena för att täcka elevens behov huvudsakligen består av 30 minuters matematikundervisning och 30 minuters hjälp med planering och struktur per vecka. I några elevexempel finns uppgifter om långvarig och problematisk frånvaro utan att åtgärder för att dessa behov ska tillgodoses adresseras eller framgår tydligt. Inte heller har åtgärden ändrats och/eller intensifieras när åtgärden inte gett avsedd effekt.

Elevhälsan uppger i intervjun att alla elever inte får det särskilda stöd som de är i behov av då det särskilda stödet bygger på att någon utför det och det finns inte

tillräckligt med personal för att genomföra det särskilda stöd som behövs för alla elever. Elevhälsan uppger även att åtgärder ibland inte analyseras i tillräcklig stor omfattning eller vad som behöver ändras för eleven i stödet. Personal ur elevhälsan uppger vidare att det finns flera elever som inte vill gå i skolan som inte får de stöd de behöver.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Eftersom verksamheten vid Bollebygds skolan 7-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Bollebygds skolan 7-9 att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Uppföljning och utvärdering av extra anpassningar

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att de insatser som ges i form av extra anpassningar inte alltid följs upp eller utvärderas eller genomförs på ett enhetligt sätt. Vidare framgår det av utredningen att det inte alltid är tydligt vem som ansvarar för arbetet med att följa upp och utvärdera åtgärderna samt att det är oklart huruvida det råder samsyn i arbetet med att förändra och/eller intensifiera de extra anpassningarna. Bristerna medför svårigheter att på ett tydligt och konkret sätt följa upp de insatta åtgärder vilket innebär en risk att elevernas eventuella behov av särskilt stöd inte skyndsamt utreds eller att eleverna inte får det stöd som de är i behov av och att elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen försämras.

Av Skolinspektionens utredning framgår dock att det pågår ett arbete kring extra anpassningar och att det finns en vision och ett mål om att utveckla arbetet vidare på skolenheten, även om skolan inte fullt ut har genomfört arbetet.

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Av förarbetena framgår bland annat att det inte är möjligt att ange någon tidsgräns för hur länge stöd bör ges i den ordinarie undervisningen men om en elev efter en tids stöd fortfarande inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås är det viktigt att stödinsatserna intensifieras och anpassas ytterligare utifrån elevens behov (Prop. 2013/14:160, sid 24.).

Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd (Lgr11, 2.2 Kunskaper).

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens utredning

I den inkomna dokumentationen framgår det att insatta åtgärder för elever i behov av särskilt stöd i de allra flesta fall följs upp och utvärderas.

Lärarna uppger i intervju att det råder en samsyn i arbetet med extra anpassningar men berättar också att det, för vissa elever, kan ta upp till en termin innan elevernas extra anpassningar ändras eller att stödet intensifieras.

Elevhälsan uppger att det saknas tydliga rutiner för att följa upp och utvärdera insatta åtgärder. Elevhälsan uppger att uppföljning och utvärdering brister redan i arbetet med extra anpassningar och att elever inte alltid uppmärksammas när det stöd som redan finns inte fungerar för eleven. Elevhälsan uppger att det inte alltid sker någon analys i tillräcklig omfattning av insatta anpassningar och att det inte råder en samsyn på skolenheten kring när extra anpassningar behöver intensifieras eller inte. Elevhälsan berättar vidare att problemet med uppföljning av både extra anpassningar och särskilt stöd har tagits upp med rektor. Elevhälsan berättar också att det skulle vara bra om ansvaret tydliggörs för vem som ska göra uppföljning och utvärdering. Elevhälsan har diskuterat möjligheten att observera lektioner för att stötta lärarna i uppföljningen av extra anpassningar och stöd.

Rektor uppger att det är ett utvecklingsområde utifrån att all skolpersonal inte har samsyn kring hur man ska arbeta med extra anpassningar och vem som har ansvar för vad. Rektor uppger vidare att skolan har påbörjat ett arbete gällande extra anpassningar och särskilt stöd, både gällande själva dokumentationen och arbetssättet.

Motivering till anmärkning som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningens krav fullt ut vad gäller arbetet med uppföljning och utvärdering av extra anpassningar. Mot bakgrund av att det pågår ett arbete på skolan bedöms bristen som mindre allvarlig och Bollebygds kommun tilldelas därför en anmärkning (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen ansvarar emellertid för att säkerställa att det finns ett systematiskt arbete för uppföljning och utvärdering av extra anpassningar.

På Skolinspektionens vägnar

X Fredrik Johansson

Fredrik Johansson

Beslutsfattare

Signerat av: Fredrik Johansson

Beslutet är föredraget av Eva Hansson.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Bollebygdskolan 7-9

Fakta om Bollebygds skolan 7-9

Bollebygds skolan 7-9 är en kommunal grundskola belägen i Bollebygd, Bollebygds kommun. Vid tiden för tillsynen fanns det cirka 350 elever på skolan.